

MINISTERUL CULTURII AL REPUBLICII MOLDOVA
ACADEMIA DE MUZIC , TEATRU I ARTE PLASTICE
CATEDRA MUZICOLOGIE ȘI COMPOZIȚIE

Victoria Melnic

DEFINIȚIA MUZICOLOGIEI

Suport de curs

Chi in u, 2014

Redactor științific:

Irina CIOBANU-SUHOMLIN, prof. univ., dr. în studiul artelor

Recenzenți:

Victor GHILA , confer. cercetător, dr. hab. în studiul artelor

Svetlana ȚIRCUNOVA, prof. univ., dr. în studiul artelor

Lucrarea este recomandată spre publicare de Consiliul științific al Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice (proces verbal nr.2 din 23.10.2014)

© Victoria Melnic

CUPRINS

Adnotare	4
Preliminarii.....	5
<i>Muzica</i> : perspective de înțelegere și explicație.....	9
Muzicologia - tiința despre muzic	12
Etimologia și definiția termenului <i>muzicologie</i>	15
Definiția noțiunii <i>științ</i>	19
Încheiere.....	23
Bibliografie.....	25

Adnotare

Lucrarea metodică *Definiția muzicologiei* este concepută ca un suport pentru cursul *Inițiere în muzicologie* prevăzut pentru anul I de studii la specialitățile *Muzicologie* și *Compoziție* pentru a le oferi studenților o imagine complexă și unitară asupra muzicologiei. Pornind de la definițiile noțiunilor *muzică* și *art* (în Preliminarii) indispensabile pentru înțelegerea specificului științei despre muzică în comparație cu alte domenii ale cunoașterii în compartimentul *Muzică*: perspective de înțelegere și explicație sunt prezentate și comparate mai multe abordări ale muzicii prin optica oferită de diferite științe. De asemenea este examinat relația între muzicologie și practica muzicală precum și deosebirile între activitatea muzicologică și alte tipuri de activitate muzicală (compartimentul *Muzicologia - știința despre muzică*). În lucrare este explicată etimologia termenului muzicologie după care sunt citate și comentate mai multe definiții ale noțiunii aparținând savanților din România, Rusia, SUA, Franța ș.a. (Etimologia și definiția termenului *muzicologie*). În ultimul compartiment (Definiția noțiunii *știință*) se propune o comparație între cunoașterea științifică și alte tipuri de cunoaștere. Lucrarea poate fi recomandată studenților, masteranzilor și doctoranzilor AMTAP, cadrelor didactice, precum și muzicologilor cercetători.

Cuvinte-cheie: *art, cunoaștere artistică, cunoaștere științifică, muzică, muzicologie, practică muzicală, știință.*

Annotation

The methodical work *Definition of Musicology* is intended as a support for the university course *Introduction to Musicology* provided for the first year of studying *Musicology* and *Composition* in order to give the students a comprehensive and unified picture of musicology. Starting from the definitions of music and art (Preliminaries), indispensable for the understanding of the specific nature of the science about music compared to other fields of knowledge, in the brochure are presented and compared several approaches to music through different optics offered by different sciences. The relationship between musicology and musical practice and the distinctions between musicological activity and other types of musical activity (Musicology - the science of music) are also considered in the present work. The paper explained the etymology of the term musicology, after which are cited and discussed several definitions of the notion belonging to different scientists from Romania, Russia, USA, France, etc. (Etymology and the definition of the term *musicology*). The last compartment (Definition of the notion of *science*) proposed a comparison between scientific knowledge and other kinds of knowledge. The work can be recommended to the undergraduate, postgraduate and doctoral students, teachers and musicologists researchers.

Keywords: *art, artistic knowledge, music, musicology, music practice, scientific knowledge, science.*

Preliminarii

Prima sarcină a oricărei științe este aceea de a se defini pe sine însăși, adică de a-și defini obiectul, domeniul și limitele sale, după cum menționează eminentul lingvist român E. Coșeriu [4, p.13]. Muzicologia, dacă sîncercăm să-și dea o definiție pe cât de generală, pe atât de laconică, este știința despre muzică în toate manifestările și ipostazele ei. Pentru a înțelege cu ce se ocupă această știință ar trebui să clarificăm mai întâi de toate **ce este muzica?**

În DEX [6] și în alte surse informative tipice și electronice am găsit următoarele definiții:

1. Muzica este arta de a exprima sentimente, atitudini și idei cu ajutorul sunetelor combinate într-o manieră specifică.

2. Muzica - știință a sunetelor considerate sub raportul melodiei, al ritmului și al armoniei.

3. Muzica este arta de a îmbina în mod armonios sunetele pentru a exprima idei, sentimente.

4. Muzica este un limbaj care se exprimă cu ajutorul sunetelor.

5. Muzica este arta de a aranja și a ordona sunetele și liniile în timp.

6. Muzica este arta de a crea și de a combina sunete, în funcție de anumite legi ale fizicii, reacții fiziologice și convenții formale, provocând stimulente senzoriale și emoționale asupra aparatului auditiv.

7. Muzica este arta de a organiza sensibil și logic o combinație coerentă de sunete și linii, folosind principiile fundamentale ale melodiei, armoniei și ritmului.

8. Muzica este una din modalitățile artistice de a exprima prin intermediul sunetelor emoții și idei, însă fiind un aspect intrinsec al existenței umane ea adesea este folosită pentru a exprima și portretiza sinele și identitatea cea mai intimă a individului.

9. Muzica (din gr. μ) este arta combinării notelor în succesiune și simultan într-o formă plăcută estetic, organizarea ritmică a acestor note și

integrarea lor într-o lucrare completă .

10. Muzica presupune o intenție de organizare a sunetelor în vederea producerii unei reacții emoționale (de regulă agreabile, dar nu neapărat) asupra auditoriului.

11. Muzica este un fenomen fizic, estetic și cultural.

12. Muzica este un ansamblu de sonorități care provoacă emoții.

13. Muzica este o modalitate de comunicare prin intermediul emoțiilor exprimate în sunete.

14. Muzica este o modalitate de stocare, păstrare și transmitere a informațiilor exprimate și redată prin intermediul sunetelor.

15. Marele scriitor francez Victor Hugo a spus că muzica este zgomotul care gândeste [34].

16. Compozitorul Luciano Berio consideră muzică orice se ascultă cu intenția de a auzi muzică [35].

În cartea *Introducere în muzicologie* cunoscuta cercetătoare poloneză Z.Lissa citează și comentează câteva zeci de definiții ale muzicii spicuite din lucrările mai multor autori concluzionând că fiecare epocă definește muzica într-un alt fel, reieșind din conceptele filosofice dominante și din practica muzicală a momentului. Savanta pe bună dreptate menționează că a propune astăzi o definiție universală a muzicii este o sarcină extrem de dificilă [vezi 31].

Majoritatea definițiilor citate anterior într-o formă sau alta afirmă că muzica este o **artă** și e firesc să ne punem întrebarea: dar ce este arta?

DEX-ul oferă următoarea definiție: „Formă a activității umane și a conștiinței, constând în realizarea de structuri expresive capabile să genereze și să comunice emoții specifice complexe, la care participă, atât în actul creației cât și în acela al receptivității, senzorialitatea, intuiția, afectivitatea și inteligența” [32].

O altă definiție spune că „arta este procesul sau produsul aranjării deliberate și creative a unor elemente într-o manieră ce excită simțurile și latura emoțională” [1].

Pe Wikipedia citim: „**Arta** este în esență cea mai profundă expresie a creativității umane” [39]. Arta este o modalitate de cunoaștere și reflectare a lumii înconjurătoare în forme estetice, lipsită de o funcționalitate practică, folosind mijloace de exprimare cu caracter specific numite imagini artistice care sunt ordonate și organizate după anumite reguli în niște obiecte numite opere de artă. „Scopul artei constă în crearea de valori estetice cum ar fi, de exemplu, frumosul sau sublimul” [42]. Pe parcursul secolelor s-a schimbat atât atitudinea omului față de artă, cât și rolul acesteia în viața omului. În civilizațiile tradiționale și în multe din culturile antice nu exista o separare a artei de viața cotidiană și nici nu existau noțiuni sau cuvinte speciale pentru identificarea artelor ca domenii specifice. „Arta nu era ceva ce doar unii oameni pot să facă sau să înțeleagă, ci creativitatea era socotită ca fiind accesibilă oricui. Acesta este un lucru foarte diferit de concepțiile despre artă care sunt cele mai frecvente acum. La un moment dat, în istorie, arta a devenit o categorie distinctă, asociată, în primul rând, cu elita. La un moment dat, în istorie, arta a devenit o categorie distinctă, asociată, în primul rând, cu elita. Importante au devenit individualitatea artistului, statutul său de „geniu” și opera de artă a devenit un obiect de lux și o marfă” [42].

Arta este importantă pentru om deoarece îi oferă posibilitatea să-și exprime sentimentele și gândurile și să le transmită celorlalți oameni prin intermediul unor imagini afective. „Spre deosebire de cuvinte care au un înțeles prestabilit, arta se bazează pe o varietate de forme, simboluri și idei ale căror înțeles este flexibil” [1] din care motiv conținuturile artei și interpretarea acestora sunt practic infinite. Anume în aceasta constă marea bogăție și valoare universală a artelor. Asta permite „să ne folosim de artă ca de un instrument ca să vorbim despre noi înșine, ca să ne clarificăm nou înșine ce simțim și ce credem, să le clarificăm celorlalți” [42]. Printre funcțiile esențiale ale artei, care pot fi apreciate chiar ca „funcție utilitară” este să păstreze memoria, să exploreze necunoscutul, să construiască legături între oameni, să ne ajute să ne înțelegem pe noi înșine și pe ceilalți, să ne facă să ne oglindim în ea” [42].

Nu putem vorbi despre un concept de artă universală nici despre existența unui limbaj universal al artei, fiecare artă dispunând de anumite mijloace, de un anumit tip de limbaj și de anumite imagini care reflectă specificul artei date. În plus acestea se schimbă și de la o epocă la alta deoarece fiecare cultură reflectă anumite realități istorice și sociale având la dispoziție anumite mijloace artistice.

Muzica operează cu imagini artistice sonore constituite din îmbinări de sunete organizate într-un anumit mod, după înălțimea și durata lor, în timp și în spațiu. La baza muzicii, după cum se știe, stau anumite sunete muzicale, adică sunetele produse de vibrațiile regulate ale unor corpuri sonore (spre deosebire de vibrațiile neregulate care produc zgomotul). Sunetul muzical se caracterizează prin patru parametri, și anume: înălțime, durată, intensitate și timbru. Însă sunetul muzical nu este echivalent cu muzica. De exemplu, o coardă ciupită din întâmplare în timpul pauzei sau gamele practicate de copilul vecinului nu cred că sunt percepute de noi ca muzică. În schimb, din contra, sunetele unor instrumente de percuție cu înălțime nedeterminată sau chiar a unor obiecte care provin din lumea înconjurătoare care nu dispun de cei patru parametri, dar care sunt utilizate intenționat și integrate într-un discurs muzical ele devin muzică. Spre deosebire de cuvintele din care constă o operă literară sau de formele cu care operează artele plastice, sunetele din care este formată o operă muzicală luate fiecare aparte nu au nici un sens, doar integrate în niște structuri după anumite reguli ale compoziției ele capătă un sens și un conținut. Deci muzica e mai mult decât doar sunet muzical. De aceea fiecare dintre noi ar putea să aibă un răspuns propriu la întrebarea: *Ce este muzica?*

Spre deosebire de alte arte muzica pentru a fi fixată necesită un sistem de notare convențional care ulterior trebuie descifrat și tradus sau interpretat cu ajutorul vocilor și instrumentelor. Adică comunicare muzicală necesită nu doar un autor și un receptor al mesajului, ci și un mijlocitor – interpretul. De asemenea dacă o operă de arte plastice poate fi percepută instantaneu în

totalitatea ei opera de art muzical durează, adică se desfășoară în timp și perceperea ei de asemenea necesită același timp.

Muzica: perspective de înțelegere și explicație

Din cele mai vechi timpuri muzica a constituit subiectul multor discuții, obiectul de meditații și reflecții atât pentru oameni simpli, cât și pentru cele mai lucide minți ale omenirii. După cum afirmă profesorul Ion Gagim, nici unul din marii gânditori, care au meditat asupra esenței vieții, sensului existenței, asupra problemelor fundamentale ale spiritului și conștiinței umane, n-ar fi rămas indiferent față de muzică [8, p.46]. Este curios și semnificativ faptul că matematicienii și filozofii, medicii și pedagogii au găsit în muzică sensuri și valori apropiate domeniilor lor de activitate. În abordarea muzicii, în încercările de precizare și de formulare a scopului și a mijloacelor ei, în tentativele de descoperire a esenței muzicii fiecare din domenii pornește de la specificul său, utilizând metode și proceduri de cunoaștere, termeni și noțiuni caracteristice, oferind definiții proprii, descoperind de fiecare dată o nouă latură, o nouă calitate a muzicii.

Să facem unele exemplificări, pornind de la domeniul cel mai general al gândirii umane denumit filosofie. Aadar, **filosofia** (care, după cum se știe, prezintă o viziune sistematică și generalizată asupra lumii, un ansamblu de întrebări și răspunsuri puse de existența umană asupra ei înșiși) înțelege muzica ca un sistem specific de gândire „generat de subtilitatea și profunzimea exprimării pe calea sunetelor” [10, p.8] și examinează muzica alături de alte sisteme de gândire. Deci muzica – un sistem de gândire.

Estetica – știința care studiază frumosul în natură și în artă, legile artei și ale creației și percepției artistice, – vede muzica ca un gen specific de artă exprimat prin intermediul imaginilor artistice sonore și cercetează muzica în rând cu alte arte. Deci muzica – o artă.

Logica sau știința care se ocupă de studierea formelor și legilor fundamentale ale gândirii (iar muzica, după cum ne spune filosofia, este și ea un

mod, un sistem specific de gândire) stabilește legile generale ale gândirii muzicale reieșind din legile generale ale gândirii umane și indicând formele pe baza cărora apare gândirea corectă. Astfel, logica se adresează formei de expunere a gândurilor și ideilor muzicale, corectitudinii, ordinii și organizării lor.

În mod asemănător și **matematica**, știința cifrelor, descoperind în muzică mai multe relații numerice cercetează manifestarea principiilor de ordine, simetrie, proporții care guvernează și caracterizează operele muzicale în toate timpurile. Matematica explică modul în care coardele vibrează la anumite frecvențe, iar undele sonore sunt folosite pentru a descrie aceste frecvențe matematice. Instrumentele muzicale sunt și ele o manifestare a matematicii; de exemplu, violoncelul are o anumită formă de rezonanță cu restul corzilor și aceasta se exprimă într-un mod matematic. Amintim că o perioadă foarte îndelungată începând cu antichitatea grecească și până în sec. XIII muzica alături de aritmetică, geometrie și astronomie făcea parte din așa numitul *Quadrivium* sau sistemul științelor exacte. Acesta împreună cu *Trivium*-ul (care cuprindea științele umaniste gramatică, dialectică și retorică) forma **sistemul celor apte arte liberale**.

Existența muzicii ca fenomen al realității este generată de frecvențele acustice și de mișcarea ondulatorie care, după cum se știe constituie obiect de cercetare al **fizicii** și **acusticii**.

Noi adesea auzim expresia că muzica este un limbaj ce nu cunoaște frontiere și nu necesită traduceri, iar de studiul limbajelor se ocupă, după cum se știe, **lingvistica**. Deci muzica oferă și acestui domeniu materiale de cercetare și reflecție. Ba chiar mai mult, știința muzicii a împrumutat din lingvistică multe noțiuni și termeni adaptându-le limbajului sonor: propoziție, morfologie, sintaxă etc.

Fiind un limbaj, muzica, evident, devine și un mijloc de comunicare între oameni și astfel un obiect de studiu al **sociologiei** și al **psihologiei**, dar și a altor științe care cercetează mecanismele și formele de comunicare.

Muzica este o parte componentă foarte importantă a diferitelor ritualuri

religioase, începând cu civilizațiile șamaniste și terminând cu cele mai mari religii contemporane cum sunt cretinismul, islamul sau budismul și prezintă interes pentru **teologie** sau pentru **istoria religiilor**.

Biologia, fiziologia și medicina descoperă în muzică vaste posibilități de influență pozitivă sau negativă asupra organismelor vii. Astăzi au devenit foarte populare preocupările și cercetările în acest domeniu materializate în numeroase centre sau laboratoare de terapie muzicală.

Tot astfel **istoria generală și istoria artelor, etnografia, pedagogia** precum și alte domenii ale activității și gândirii umane „fac adesea referiri la valorile educative (în cazul psihologiei sau a pedagogiei – n.n.) și documentare (în cazul istoriei – n.n.), la sensurile ei însușirile etice și sociale, la capacitatea de a influența omul și societatea tuturor timpurilor” [10, p.9].

Aadar, muzica poate fi (și este) studiată de mai multe domenii, fiecare din ele descoperind în această artă alte laturi, alte trăsături, anume acelea care se situează mai aproape de domeniul respectiv. Toate aceste priviri asupra muzicii sunt fie prea generalizate (ca în cazul filosofiei), fie în majoritatea cazurilor, din contra prea particulare, deoarece în toate aceste cazuri muzica este examinată alături de alte obiecte (sisteme de gândire, arte, limbaje, unde, sisteme de comunicare etc.) și, ceea ce este foarte important, din afara ei.

Există însă un domeniu științific care ne propune o privire asupra muzicii în exclusivitate, o privire din interiorul ei, încercând astfel să descopere esența artei muzicale, specificul și legăturile ce guvernează această lume minunată numită muzică. Acest domeniu se numește **muzicologie**.

În acest context muzicologul francez J. Chailley scrie: „istoricul care încearcă să reconstituie existența unui artist, sociologul care cercetează condițiile vieții muzicienilor într-un anumit cadru, filologul care relevă descrierea instrumentelor muzicale într-o anumită tradiție literară, bibliotecarul care elaborează un catalog al unei colecții de partituri sau cărți despre muzică – toți ei îndeplinesc anumite sarcini utile pentru muzicologie. Cu toate acestea, ei își pot

desfășurarea activității lor să fie auzită sau citită o notă de muzică. De aceea demersurile lor pot fi numite "muzicologie externă" [2]. Spre deosebire de aceasta "muzicologia internă" este deschisă doar celor care posedă nu numai cunoștințe generale despre muzică, ci și au o formare profundă în domeniul solfegiului și armoniei, o cunoaștere aprofundată a partiturilor, o stăpânire a tehnicilor de analiză muzicală, adică doar muzicienilor cu o pregătire specială.

Muzicologia - știința despre muzică

Muzicologia este disciplina ce studiază obiectiv faptele de ordin muzical în succesiunea lor cronologică și în contextul epocilor din care acestea fac parte comparându-le unele cu altele.

Ea studiază muzica ca un fenomen absolut deosebit în toată diversitatea și varietatea manifestărilor acestuia. Muzicologie este o știință specifică care este determinată de obiectul de studiu, adică de muzică. Multe secole s-a discutat și uneori chiar s-a pus la îndoială posibilitatea studierii științifice a muzicii și a artei în general din motivul deosebirilor esențiale ce există între artă și știință (asupra cărora vom mai reveni pe parcurs).

Muzicologia este știința despre totalitatea fenomenelor culturii muzicale și se manifestă ca o formă de autoconștientizare a muzicii. Acest domeniu este generat de necesitățile artei muzicale, dar și ale societății, muzicologia asigurând în mare măsură legăturile dintre muzică și societate. Abordarea fenomenelor muzicale din perspectiva muzicologului se opune în mare măsură abordărilor muzicii de către compozitori sau interpreți care creează și recrează muzica în timp ce muzicologul o gândește. Astfel muzicologia înseamnă triumful raționalului asupra sensibilității, cu toate că aceasta din urmă nu este exclusiv în totalitate din activitatea muzicologică deoarece fără analiza muzicală nu ar fi complet. Această opoziție între *musica theorica* sau *speculativa* și *musica practica* există din cele mai vechi timpuri și astăzi multiplele și diversele

corelații ale științei muzicale cu practica muzicală constituie în opinia mai multor savanți [a se vedea 22] una din problemele de bază ale muzicologiei.

Pe de o parte, muzicologia reflectă activitatea muzicală practică și produsele ei, exercitând funcții de acestea anumite funcții cognitive. Muzicologia conștientizează natura artei muzicale, rolul ei în cultură și în viața societății. Exprimând caracterul sistemic al obiectului, muzicologia la rândul ei prezintă un sistem de cunoștințe despre muzică, examinează funcțiile artei muzicale, conștientizează forma ei, procesele de funcționare și de evoluție istorică etc.

Muzicologia contribuie la formarea orientărilor artistice ale muzicienilor, la stabilirea scopurilor și programelor de activitate, astfel îndeplinind un rol practic regulator în dezvoltarea culturii muzicale, influențând asupra diferitelor forme de activitate muzicală și asupra proceselor de comunicare artistică.

În pofida opiniei existente precum că știința sau cum frecvent se zice teoria muzicală rămâne în urma practicii având un rol secundar în procesele de dezvoltare a artei muzicale, savantul german Carl Dahlhaus afirmă că nici chiar „teoriile normative nu întotdeauna întârzie și nu întotdeauna se formează pe baza unor concepte conservatoare”, argumentându-și opinia cu mai multe exemple din istorie. În evoluția artei muzicale teoria joacă nu numai rolul ecoului practicii anterioare, dar și anticipează practica viitoare. C. Dahlhaus menționează că teoria în calitatea sa de determinant a științei muzicale este de fapt o parte a practicii¹. Muzicologul diferențiază teoria *explicit* (care se manifestă exterior) și cea *implicit* (inclusiv în practică) concentrată în limbajul și în scriitura muzicală. Cu cât această teorie implicită rămâne mai ascunsă cu atât este mai eficientă². Există și cazuri când gândirea teoretică premerge practica compunerii muzicii încadrându-se activ în procesele creației artistice, ridicând în fața lor noi obiective și scopuri, participând la formarea limbajului muzical.

---

¹ Dahlhaus C. *Musiktheorie*. In: *Einführung in die systematische Musikwissenschaft*. Hrsg. von C. Dahlhaus. Köln: Musikverlag Hans Gerig, cop. 1971, p. 125-126. Citat după: [23].

² Idem, *ibidem*.

Un rol practic îl joacă muzicologia și în educația muzicienilor-profesioniști, introducându-i în lumea fascinantă a muzicii, în diversitatea stilurilor și genurilor ei, contribuind la conștientizarea activității creative și interpretative.

Muzicologia sau activitatea muzicală teoretică sau științifică în realitate este inseparabilă de activitățile muzicale practice, arta și știința muzicală sunt complementare. Lucrul acesta îl observăm atât în activitatea muzicienilor-practicieni (interpreți, dirijori, profesori), cât și în cea a muzicienilor-teoreticieni (muzicologii cercetători). De exemplu interpretarea este mai întâi de toate artă, adică o activitate muzicală practică, însă ea este fundamentată pe multe cunoștințe sistematizate despre tehnologia muzicii, despre istoria ei, despre tradițiile de interpretare ș.a., care, de fapt, reprezintă cunoștințe științifice. Și invers, pentru a pătrunde în esența operei analizate în procesul investigației științifice muzicologul trebuie mai întâi de toate să o asculte sau să o interpreteze pentru ca să poată să o perceapă ca oricare al ascultător deoarece cunoașterea artei se poate realiza doar prin trăire estetică individuală. Muzicologia sau știința muzicii este la fel de veche ca și practica muzicală deoarece muzica este arta care nu poate exista fără un sistem (oricât de simplu nu ar fi acesta) de organizare sonoră. Separarea muzicologiei de restul activităților muzicale este destul de convențional și se face pentru comoditatea examinării ei. Astfel putem conchizi că muzicologie este disciplina științifică al cărei conținut îl constituie studiul practic și teoretic al muzicii, și anume investigarea și reflectarea tuturor aspectelor legate de procesul de practicare a muzicii.

Constituirea și dezvoltarea muzicologiei este condiționată socio-cultural aflându-se într-o dependență directă de starea culturii muzicale, de tendințele dezvoltării ei. Conținutul activității muzicologului depinde de viața societății, de contextul cultural, filosofic, estetic, dar și de cel social-economic. Muzicologia se dezvoltă în strânsă legătură cu alte domenii științifice, în special cu cele umanistice împrumutând de la ele unele metode de cercetare, modalități de abordare a materialului etc., dar și exercitând asupra lor o anumită influență inversă.

Etimologia și definiția termenului *muzicologie*

Termenul a p truns în limba român din francez , îns are o etimologie greac îmbinând dou r d cini: μ = muzic i = cuvânt. A adar, muzicologia este cuvântul despre muzic . În limbile francez , englez , italian , spaniol acest termen sun aproximativ la fel cu nuan e de pronun are. În limba rus exist dou denumiri i anume sau , ambele având practic acela i sens, cuno tin e despre muzic . Termenul muzicologie este unul introdus relativ recent. El a ap rut la sfâr itul sec. XIX i provine dintr-un termen mai vechi – muzicografie, adic descriere a muzicii – care a fost modernizat în spiritul emancip rii cunoașterii științifice. În majoritatea limbilor europene descifrarea i definiția termenului muzicologie este de fapt o calchiere a cuvântului german *Musikwissenschaft*³ format din îmbinarea a dou r d cini: muzic i tiin a i traducându-se direct ca tiin a despre muzic prin analogie cu *Naturwissenschaft* care înseamn știința despre natura și care cerceteaz legile dup care se deruleaz procesele în natur . Continuând analogiile am fi tentați s vedem scopul muzicologiei în studierea legilor conform c rora s-a format i evolueaz muzica. Dup cum m rturise te Jaques Handschin exist muzicologi care s-au l sat sedu i de aceast analogie i care consider c a a ar putea fi dezv luit secretul muzicii. Îns reflectând un pic observ m c analogia nu este una foarte binevenit . Deoarece muzica astfel cum se prezint în realitate nu este un produs al naturii, ci o oper a omului; ea nu este un obiect dat, ci un obiect f cut i care se face de c tre om [11]. În acela i timp aceasta nu este o ma in

---

³ În literatura de specialitate g sim informații contradictorii referitoare la paternitatea termenului *Musikwissenschaft*. Romeo Ghircoia iu atribuie paternitatea termenului lui E. T. A. Hoffmann [9, p.12]. Muzicologul francez Philippe Vendrix susține c termenul a ap rut pentru prima dat în lucrarea *System der Musik-Wissenschaft* (1827) de Johann Bernhard Logier [20, p. 9, nota de subsol 5]. Savanții americani Lloyd Hibberd i Wolf Franck menționeaz c termenul *Musikwissenschaft* a fost introdus de Friedrih Chrysander în *Prefața i Introducerea (Vorwort und Einleitung)* la prima ediție a *Anuarului de științ musical (Jahrbücher für musikalische Wissenchaft)* ap rut la Leipzig în 1863 (a se vedea: Hibberd, L. *Musicology reconsidered*. In: *Acta Musicologica*. Vol. 31, Fasc. 1 (Jan. - Mar., 1959), pp. 25-31 i Franck, W. *Musicology and Its Founder, Johann Nicolaus Forkel (1749-1818)*. In: *The Musical Quarterly*. Vol. 35, No. 4 (Oct., 1949), pp. 588-601).

pus în mișcare de un resort. În consecință explicarea ei nu se va reduce niciodată la niște legi generale, ca în cazul proceselor naturale care se repetă mereu identic, și care nu sunt decât o aplicare a acestor legi generale. În muzică, ca și în artă în general nimic nu se repetă identic nici chiar asemănător din care motiv, după cum am menționat anterior, uneori se pune la îndoială posibilitatea studierii științifice a operelor de artă.

După cum relevă J. Chailley [2] termenul muzicologie, spre deosebire de *Musikwissenschaft* conține o distincție importantă, și anume acest termen care în cazul dat înseamnă nu doar "cuvânt", ci mai întâi de toate "logic" sau "înțelegere", în caz contrar muzicologia s-ar putea reduce doar la o problemă generală despre muzică pe când ea urmărește descoperirea logicii interne a desfășurării discursului muzical și înțelegerea cauzelor și relațiilor ce guvernează muzica. Muzicologia este nu numai o cercetare intelectuală, dar, de asemenea, o reflecție care implică, în plus față de cunoașterea pur științifică, intuiția și sensibilitatea.

În literatura de specialitate există mai multe definiții ale muzicologiei care reflectă diverse poziții științifice, metodologice, naționale. Vom cita câteva:

În 1955 Societatea americană de muzicologie propune următoarea definiție: domeniu de cunoaștere având ca obiect de studiu investigarea artei muzicale ca fenomen psihologic, estetic, filosofic, cultural.

În articolul *Musicology* din *New Grove Dictionary of Music and Musicians* [7], găsim trei abordări ale termenului:

1. Sub aspect academic muzicologia este studiul științific al muzicii;
2. Sub aspectul implicării muzicii ca artă în diverse domenii, muzicologie este un câmp de cunoaștere, care se concentrează pe studiul artei muzicale ca un fenomen fizic, psihologic, estetic și cultural.
3. În conformitate cu multitudinea de factori care ar putea avea o relație directă cu muzica, muzicologia este studiul complet al muzicii care implică muzicieni, compozitori și interpreți, care acționează într-un anumit mediu social și cultural. Acesta este susținut de noile metode unele dintre care

fiind împrumutate din științele sociale, inclusiv antropologie, etnologie, lingvistic , politic i, mai recent, studii de gen i teoria cultural .

În cadrul Universității din Oxford (ca de fapt în sistemul britanic, în general) termenul "Muzicologie" este înțeles, într-un mod foarte cuprinzător, îmbrățisând muzicologia istoric , teoria muzicii i analiza, studiile de oper , muzicologia critic , studiile multiplelor probleme ale interpretării muzicale, cercetarea muzicii populare (*pop music*) i muzicii de film, istoria i analiza muzicii înregistrate, cercetarea problematicii de gen (*gender*) în muzic , muzicologia empiric , examinarea muzicii de dans .a.

Muzicologul american Glen Haydon definește muzicologia ca ramură a cunoașterii care constă în descoperirea și sistematizarea cunoștințelor despre muzic [13].

În tradiția franceză muzicologia este înțeleasă mai întâi de toate ca o disciplină istoric care studiază muzica i tot ce relevă această artă axându-se mai întâi de toate pe activitatea compozitorilor i studierea operelor compuse de aceștia. Muzicologia urmărește atent nu doar procesele de evoluție a limbajului muzical (atât în conținut cât i în form), dar i schimbarea atitudinilor oamenilor *vis-à-vis* de muzic . Muzicologia se inspire i se alimentează din alte zone, fenomenul muzical fiind examinat din punctul de vedere al tuturor disciplinelor relevante (i metodelor de abordare oferite de acestea) inclusiv științele culturale, naturale, sociale, lingvistice, medicale, etnologice .a.

Ca exemplu vom cita definiția muzicologiei propusă de Suzanne Clercx: „Muzicologia este o știință istoric a cîrei obiect îl constituie muzica i care îmbrățisează ansamblul de fenomene muzicale sub aspectele teoretic (matematica sunetului), fizic (emisia sonor), estetic (studiul formelor) i filosofic (esența muzicii și rolul ei psihologic și social)” [3, p.113];

i de Jaques Chailley:

„Muzicologia este știința care se ocupă cu studierea i interpretarea documentelor muzicale scrise i sonore i în acest sens ea se apropie de istorie i filologie” [2].

Același savant definește muzicologia ca știință care permite de a merge mai departe decât predecesorii în cunoașterea muzicii și istoriei acestei arte, adugând că există deosebiri între muzicologie și istoria muzicii care în opinia lui este o simplă cunoaștere și relatare a faptelor, precum și între muzicologie și muzicografie care prezintă o descriere a muzicii fără o încercare de ptrundere în esența și în conținutul ei. Astfel, concluzionează J. Chailley, putem vorbi despre muzicologie doar în cazul unui demers nou, de prim mână pornit de la sursele muzicale care contribuie la o cunoaștere mai profundă a fenomenelor muzicale în raport cu ceea ce a existat înainte.

Un alt savant francez de origine maghiară Emil Haraszti vede muzicologia ca un ansamblu de discipline filosofice, științifice, istorice și etnologice care are ca obiect de studiu sunetul și arta sonor [12, p.1550].

În *Enciclopedia muzicală*, editată la Moscova muzicologia este definită ca „știința care studiază muzica ca o formă specifică a cunoașterii artistice în condiții istorice și sociale concrete, în raport cu alte forme de activitate spirituală și artistică, o știință care studiază muzica din punct de vedere a trăsăturilor ei caracteristice și a legăturilor interioare care determină caracterul original al reflecției lumii înconjurătoare” [26, p. 806].

Muzicologia este actualmente un corpus impozant de discipline, metode de studii și domenii care se concentrează în a defini, în a studia din cât mai multe puncte de vedere posibile, fenomenul muzical” [19, p.31].

Muzicologia este „știința muzicii ce adoptă ca obiect multiplele laturi ale acesteia: practic și teoretic, aplicativ și fundamental, creatoare, interpretativ și perceptiv, diacronic și sincron, cognitiv și educativ, etic și estetic etc.” [5, p. 363].

Disciplină științifică care studiază muzica în toate domeniile și manifestările ei: istoria și teoria muzicii, estetica, cultura muzicală a diferitelor popoare [31].

Muzicologia este o știință. Obiectul ei este întreaga muzică, inclusiv impactul acesteia asupra omului și asupra societății [14].

Știința muzicii, domeniul studiului artelor care are ca obiect de cercetare particularitățile specifice și legile de funcționare ale artei muzicale, istoria culturii muzicale și rolul ei în viața societății, legăturile creației și interpretării, modalitățile de expresie, instrumentele muzicale [18, p. 57].

Dacă analizăm și comparăm aceste și alte definiții observăm că majoritatea dintre ele se pot rezuma la definiția adusă de noi ceva mai devreme în anume: muzicologia este știința despre muzică. Aici noi introducem un nou termen – știința – care, de asemenea trebuie comentat.

Definiția noțiunii știință

În dicționarele științifice este definit ca un ansamblu de cunoștințe sistematice dintr-un anumit domeniu al cunoașterii. Știința prezintă cunoștințe obiective și sistematizate [41].

Știința este un corp de cunoștințe creat prin intermediul observației, ipotezei, experimentării și logicii cu scopul de a explica și prognoza evenimente sau comportamente. O disciplină este considerată drept știință, dacă cei care o practică aplică metoda științifică. De asemenea ea presupune existența și utilizarea unui limbaj științific, adică a unui aparat terminologic și categorial specific, caracteristic de regulă doar pentru un anumit domeniu.

În latină știința înseamnă cunoaștere, însă după cum s-a exprimat muzicologul elvețian Jaques Handschin știința este mai mult decât cunoaștere [11], ea presupune un anumit tip de cunoaștere denumit cunoaștere științifică.

Ceea ce deosebește cunoașterea științifică de alte tipuri de cunoaștere este mai întâi de toate caracterul sistematic al cunoștințelor. Cu alte cuvinte știința presupune existența unui ansamblu coordonat de cunoștințe.

Cunoașterea comună (sau practică cum îi se mai spune) se naște în baza simțurilor proprii și experienței personale ale individului fiind o cunoaștere empirică, senzorială, adică bazată pe simțuri. Cea științifică (sau teoretică) este de factură rațională fiind o experiență intelectuală bazată pe reflecție și

presupune folosirea unor principii și metode de cunoaștere, ce permit o cunoaștere veridică. Deci aceste forme de cunoaștere se deosebesc în primul rând din punct de vedere metodic.

Știința reflectă relația rațională a omului cu lumea înconjurătoare spre deosebire de:

- religie care reprezintă relația existențială ;
- filosofie care reprezintă relația cognitivă logică metodologică ;
- artă care reprezintă relația emoțională ;
- politică care reprezintă relația volițională a omului cu lumea [36].

Cunoașterea religioasă se produce prin revelație. Criteriul veridicității aici constă doar în credință, de aceea cunoașterea religioasă este una dogmatică. Aici nu poate fi vorba de îndoială deoarece fiecare religie pretinde a ști până la adevărul absolut.

Cunoașterea artistică are loc prin trăiri subiective și reacții emoționale. Și aici adesea vorbim de revelații. Veridicitatea în artă este una subiectivă și relativă deoarece lumea artistică admite existența mai multor universuri individuale, fiecare cu adevărul lui.

Aadar, atât cunoașterea religioasă cât și cea artistică pot fi legate de revelație, care se poate produce doar la nivel subiectiv, în sinele individului, din care motiv este greu accesibil celorlalți și astfel nu poate fi verificat intersubiectiv [38].

Cunoașterea științifică se realizează prin gândire, prin observații și explicații raționale și logice. Spre deosebire de religie ea nu este dogmatică sau doctrinală, iar spre deosebire de artă cunoașterea științifică este una obiectivă, ea redă fidel realitatea, fiind detașată de impresiile subiective.

Știința se deosebește de artă și religie inclusiv prin faptul că ea cercetează realul și nu se referă la lucruri imaginare care nu pot fi probate. Deci, știința este o cunoaștere bazată pe fapte fiind organizată astfel încât să explice aceste fapte și să soluționeze probleme. Știința caută răspunsuri afirmative la întrebările puse,

r spunsuri ce pot fi demonstrate și care au valabilitate generală, indiferent de punctul de vedere personal al individului.

După cum observă cercetătoarea Tatiana Korneliuk [27], în comparație cu alte științe muzicologia adesea este tratată ca un domeniu de cunoaștere ce suferă de un deficit de pragmatism, fapt ce creează până în prezent anumite opoziții între știință și muzicologie. Cauza unei asemenea abordări se ascunde în revoluția tehnico-științifică care s-a produs începând cu a doua jumătate a sec. XIX și mai ales în sec. XX. Progresul tehnico-științific a contribuit la faptul că societatea a dat uitării celorlalte atribute esențiale ale științelor, inclusiv a celor umanistice, ca **obiectivitatea, caracterul sistematic al cunoștințelor, valabilitatea și argumentarea** acestora, **evoluția constantă a metodologiei** un atribut nu mai puțin important, dar posibil care a determinat dezvoltarea tuturor științelor în toate timpurile a fost **intenția de cunoaștere** și de cercetare permanentă a unor obiecte noi indiferent de ansele de valorificare practică în masă a acestora. Dacă alte componente ale științei sunt permanente și aproximativ egale ca importanță în toate științele, ultima (intenția) în științele exacte și în cele umanistice se deosebește după gradul de dominare. În științele umanistice această calitate este una dominantă în timp ce în cele exacte predomină orientarea practică sau pragmatismul. Este semnificativ că anumite niveluri de dominare a acestei componente și nu prezența sau absența ei constituie deosebirea esențială între științele exacte și cele umanistice. În această ordine de idei muzicologia ca parte componentă a studiului artelor este când parte din științele umanistice posedă toate calitățile enumerate mai sus și indică la greșeala care se conține în opoziția muzicologiei cu știința deoarece muzicologia este știința despre muzică. Obiectul de cercetare al muzicologiei este determinat de apartenența ei la științele umanistice: muzicologia prin cunoașterea limbajului muzical studiază gândirea muzicală a omului și perceperea lumii de către om în diferite perioade istorice.

Dacă procesul de cunoaștere în celelalte științe este determinat în primul rând de actul de reflexie și conștientizare, de aplicarea metodelor științifice în descoperirea și organizarea cunoștințelor, în muzicologie acest proces depinde în aceeași măsură și de sensibilitatea față de valorile muzicale, de intuiție și de experiența muzicală a cercetătorului.

Noțiunea de știință este strâns legată de noțiunea de cercetare deoarece cunoașterea științifică nu cunoaște căi de realizare în afara cercetării, aceasta fiind principala cale de acumulare a cunoștințelor științifice. În literatura de specialitate *cercetarea științifică* este definită ca „investigație, studiu, în vederea descoperirii și punerii în evidență a unor cunoștințe noi (legi, fenomene, procese etc.) și verificarea acestora” sau „proces sistematic de colectare și analiză a informației pentru îmbunătățirea înțelegerii noastre asupra unui aspect sau domeniu”, dar și „proces de observație, colectare și sistematizare a datelor și faptelor bazat pe principiile obiectivității și rigurozității”. Cercetarea pornește doar de la anumite principii științifice și nu de la cele ideologice sau morale. Un cercetător lasă deoparte atitudinea proprie față de fenomenele cercetate, încercând să fie cât mai obiectiv.

Concluzionând și revenind la muzicologie putem fi de acord cu J. Chailley care menționează că muzicologul adevărat este doar acela care va fi capabil de a înțelege muzica, de a o descifra și de a vorbi despre muzică la fel ca și confrății lui muzicieni, totodată stăpânind la fel ca și confrății lui universitari metodele cunoașterii științifice. Pentru a fi un muzicolog bun mai întâi de toate trebuie de iubit profund muzica. Ascultând, lecturând, cântând lucrările muzicale începem să înțelegem treptat că muzica este o artă complexă, aflată într-o evoluție constantă nu doar a conținuturilor ideatice și a conceptelor estetice, ci și a scriiturii și tehnologiei componistice și interpretative, de aceea cunoașterea bazată doar pe sensibilitatea necesară pentru percepția artistică, nu este suficientă pentru a ilumina toate aspectele enumerate mai sus și necesită să fie complementată și de cunoașterea științifică.

Încheiere

Recapitulând cele expuse constatăm că **muzicologia este:**

1. știința al cărei obiect de studiu include întreg spectrul muzical al umanității;
2. o disciplină științifică care studiază fenomenele în raport cu muzica;
3. o activitate de cercetare, de reflexie și de observație asupra fenomenelor muzicale;
4. o disciplină ce studiază tot ce se află în raport cu muzica fie aceasta clasică, contemporană, populară, tradițională. Ea abordează istoria, evoluția, relațiile muzicii cu alte arte, cu societatea și cultura; examinează procesele de difuzare, de receptare a universurilor muzicale;
5. studiul profund al istoriei muzicii, evoluției mentalității persoanelor vis-à-vis de muzică;
6. studiul academic și științific al muzicii care acoperă toate tipurile și toate formele existente de muzică – de la muzica savantă la cea folclorică, de la cea europeană până la cea de pe cele mai îndepărtate meridiane ale globului;
7. disciplina focusată pe studiul sistematic și istoric al muzicii din diferite perioade, aparținând unor arii lingvistice și culturale diferite;
8. studiul muzicii. Astăzi sub acest termen se subînțelege orice abordare a oricărui tip de muzică și manifestare muzicale în orice context sub raport fizic, acustic, digital, multimedia, social, sociologic, cultural, istoric, geografic, etnologic, psihologic, medical, pedagogic, terapeutic sau în relație cu orice disciplină relevantă sub aspect muzical;
9. studiul sistematic și istoric al muzicii și al practicilor muzicale;
10. studiul științific al tuturor fenomenelor relaționate cu muzica, cu bazele ei fizice, istoria ei și relația cu omul și societatea;
11. disciplină științifică al cărei obiect îl constituie muzica în toate dimensiunile și manifestările ei: istoria muzicii, elementele, estetica, folclorul, acustica;

12. ansamblu de cunoștințe relative asupra muzicii care rezultă dintr-o metodă științifică de cercetare sau dintr-o teoretizare filosofică, înșel mereu în relație cu omul;
13. știința muzicii care are ca obiect multiplele laturi ale acesteia: cea practică și teoretică, aplicativă și fundamentală, creatoare, interpretativă și perceptivă, diacronică și sincronă, cognitivă și educativă, etică și estetică;
14. ansamblu de discipline filosofice, științifice, istorice și folclorice care au ca obiect de studiu sunetul și arta sonoră;
15. disciplină din mai multe ramuri a cărei obiect îl constituie studiul științific al istoriei, teoriei și formelor muzicii;
16. disciplină istorică a cărei obiect este muzica și care îmbrățișează întreg ansamblul de fenomene muzicale sub aspectele lor teoretice (matematica sunetelor), fizic (emisii sunetelor), estetic (studiul formelor) și filosofic (esența muzicii și rolul ei filosofic și social);
17. totalitatea cunoștințelor teoretice despre arta muzicală;
18. totalitatea disciplinelor științifice obiectul cărora îl constituie arta muzicală în toate manifestările ei;
19. un sistem de noțiuni, ipoteze și teorii despre muzică.

Muzicologia tinde să înțeleagă limbajele muzicale, caracteristicile acestora și procesele de scriere și compunere prin analiza operelor și prin repunerea acestora în contextul în care acestea au fost compuse. Prin intermediul cunoașterii limbajului muzical muzicologia de fapt studiază gândirea muzicală a omului și percepția lumii de către acesta în diferite epoci. Putem spune că muzicologia este arta respectului față de muzică deoarece analizând o operă muzicală, indiferent de originea acesteia, analistul muzicolog, indiferent de preferințele lui artistice, filosofice și estetice, este obligat să respecte o mulțime de parametri obiectivi, și anume: genul, stilul, contextul, istoria, estetica, aspectul emoțional, psihologic, contextul politic, antropologic, semiotic, etic,

religios, ritual .a. Iar „muzicologul este persoana care ar trebui să aibă echidistanța gnoseologică, metodologică și stilistică spre a fundamenta, pe baze științifice, studiul creației concrete, dar și a fenomenului muzical în extensia sa global” [19, p. 35].

Teme practice, teme de discuție:

1. *Făceți o listă cu toate ideile preconceptuate despre artă care vă trec prin cap. De exemplu: „Arta e ceva frumos”, „E mai bine să fii bărbat decât vrei să fii artist”, „Atitudinea potrivită în fața artei e respectul și contemplarea.” În paralel, alcătuiți o altă listă cu propoziții în care să descrieți pe un ton firesc așteptările voastre personale de la artă.*
2. *Propuneți asemenea liste și pentru muzică.*
3. *Sistematizați și comentați definițiile muzicologiei citate în cadrul lecției.*

Bibliografie:

I. Cărți și articole :

1. Călugăr, M. *Artă și comunicare*. [on-line]. [citat 28.08.2014]. Disponibil: <http://informatica.ase.ro/site/A140203/index.htm>
2. Chailley, J. *Avant-propos (Qu'est-ce que la musicologie?; Comment devient-on musicologue?; Que lire et comment lire)* // Jacques Chailley (dir.), *Précis de musicologie*. Presses Universitaires de France, Paris 1984. [on-line]. [citat 23.08.2014]. Disponibil: http://www.musicologie.org/theses/chailley_01.html
3. Clercx, S. *Définition de la musicologie et sa position à l'égard des autres disciplines qui lui sont connexes*. În: *Revue belge de Musicologie / Belgisch Tijdschrift voor Muziekwetenschap*, Vol. 1, No. 2/4 (Dec., 1946 - Jul., 1947), p. 113-116.
4. Coeriu E. *Introducere în lingvistică*. Cluj, 1995.
5. *Dicționar de termeni muzicali*. București, Editura Enciclopedică, 2008.
6. *Dicționarul explicativ al limbii române*. București, Univers Enciclopedic Gold, 2009.
7. Duckles, V., Pasler, J. *Musicology, 1: The Nature of Musicology* (5 sections). În: *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*. London: Oxford University Press, 1990, vol. XII, p. 836-839.
8. Gagim I. *Dimensiunea psihologică a muzicii*. Iași, 2003.
9. Ghircoiașu, R. *Clasificarea științelor muzicale și unele probleme de obiect și metodă*. În: *Lucrări de muzicologie*, vol. 8-9, Cluj-Napoca, 1978, p.11-20.
10. Giuleanu V. *Tratat de teoria muzicii*. București, 1986.

11. Handschin J. *Musique et musicologie*. Communication au 4e Congrès de la Société Internationale de Musicologie, Bêle, 29.06-3.07, 1949. [on-line]. [citât 20.07.2014]. Disponibil: http://www.musicologie.org/theses/handschin_01.html
12. Haraszti, E. *La musicologie, science de l'avenir*. In : Roland-Manuel (dir.) *Histoire de la musique* / publ. sous la dir. de Roland-Manuel. Paris: Gallimard, 1963, vol.II, p. 1549-1592.
13. Haydon, G. *Introduction to Musicology*. The University of North Carolina Press. Cop. 1941.
14. Laszlo, F. *Ars musicologica – mousike i logos, exerci ii i experien e de cartografiere a muzicalit ii*. [on-line]. [citât 28.09.2014]. Disponibil: <http://www.agero-stuttgart.de/REVISTA-AGERO/CULTURA/laszlo-ferenc.htm>
15. Melnic V. *Muzicologia ca tiin* . În: *Materialele conferin ei În vântul artistic – dimensiuni culturale*. Chi in u, 2004.
16. Melnic, V. *Probleme metodologice ale cursului „Ini iere în muzicologie”*. În: *Materialele seminarului metodologic Problemele metodico-didactice în învântul artistic superior*. Chi in u, 2003, p. 34-42.
17. Melnic, V. *Reflec ii asupra unor probleme ale muzicologiei na ionale*. În: *Arta 95, seria Teatru, Muzic , Cinematografie*. Chi in u, 1995, p. 65-71.
18. *Muzicologie*. În: *Literatura i arta Moldovei. Enciclopedie*. Vol. 2. Chi in u, 1986, p. 57-59.
19. Pu ca , P. *Certitudinile i incertitudinile artei muzicale în contemporaneitate*. În: *Învântul muzical la Chi in u: istorie i contemporaneitate*. Chi in u, 2004, p.27-39.
20. Vendrix, Ph. *Les conceptions de l'histoire de la musique*. În: *Musiques. Une encyclopédie pour le XXIe siecle*. Volume 2 : *Les savoirs musicaux*. Jean-Jacques Nattiez (dir.), Paris: Cité de la Musique, 2004, p. 628-648.
21. Weber E. *La recherche musicologique. Objet, méthodologie, normes de présentation*. Paris, Editions Beauchesne, 1980.
22. , . : , 2001.
23. , . 1:
 . 05.10.00
 (" "). , 1999. /
 . [on-line]. [citât 20.08.2014]. Disponibil:
<http://yuri317.narod.ru/wwd/101.htm>
24. , . „ ” . B:
 : , ,
 25-29
 1994 . / . [on-line]. [citât 20.08.2014].
Disponibil: <http://yuri317.narod.ru/wwd/kurs.htm>

25. , . . B:
, 1988, 3, c. 109-116.
26. , . . B: . . 3.
M : . , 1976. . 806-
830.
27. , . :
( ) [ ]:
: 17.00.02 / . . : [. .],
2007.
28. , 1977, 5, 6, 7, 10.
29. , . : . :
: . . 2. : , 1973.
C. 3–16.
30. , . , 1982. 5.
31. , . M , : . [on-line]. [citat
28.09.2014]. Disponibil: [http://www.musica-ukrainica.odessa.ua/_a-
sokol_det.html](http://www.musica-ukrainica.odessa.ua/_a-sokol_det.html)

II. Internet resurse:

32. <http://dexonline.ro/definitie/arta>
33. <http://dexonline.ro/definitie/muzicologie/paradigma>
34. <http://en.wikipedia.org/wiki/Musicology>
35. <http://fr.wikipedia.org/wiki/Musicologie>
36. <http://fr.wikipedia.org/wiki/Portail:Musique/En-t%C3%AAte>
37. <http://www.forumklassika.ru/archive/index.php/t-3847.html>
38. <http://ro.scribd.com/doc/37009341/Conceptul-de-stiinta>
39. <http://ro.wikipedia.org/wiki/Art%C4%83>
40. <http://ro.wikipedia.org/wiki/Muzic%C4%83>
41. <http://ro.wikipedia.org/wiki/%C8%98tiin%C8%9B%C4%83>
42. www.hartagroup.ro/files/despre-art-a-si-felurile-in-care-privim-lumea.pdf
43. [www.scritub.com/profesor-scoala/PROBLEME-GENERALE-ALE-
METODOLO24591.php](http://www.scritub.com/profesor-scoala/PROBLEME-GENERALE-ALE-METODOLO24591.php)

Victoria MELNIC

DEFINIȚIA MUZICOLOGIEI

Suport de curs
la disciplina *Inițiere în muzicologie*

Redactor: Irina CIOBANU-SUHOMLIN

Bun de tipar   2014
Hârtie ofset. Tipar ofset.

Coli de tipar 1,28
Tirajul 100 ex.